

TEJ YAM LUS QHIA RAU THAUM LWM TUS NEEG FOOB KOJ KOM TAU DAIM NTAWV TIV THAIV NTAWM TUS TSEV NEEG TSIM TXOM

Koj yuav tsum ua raws li daim ntawv khoo lossis koj yuav raug ntes thiab foob tias koj txhaum plaub.

Ua raws li daim ntawv khoo hais txawm tias

- tus neeg thov hais tias koj tsis thas ua raws li daim ntawv khoo hais thiab xav tiv tauj koj,
- tus neeg thov dag kom tau daim ntawv khoo,
- tus xam yuam kev rau daim ntawv khoo, lossis
- koj twb yog tus raug tus raug tsim txom los ntawm tus tsev neeg.

Yog tias koj xav thov rau ib daim ntawv tiv thaiv rau koj tus kheej, nyeem *Cov Lus Qhia Ua Raws: Yuav Ua Li Cas Kom Tau Daim Ntawv Tiv Thaiv Ntawm Tus Tsev Neeg Tsim Txom* (daim ntawv [DV-150](#)), muaj nyob rau ntawm [ak-courts.info/dv150hm](#).

Rau tej yam lus qhia ntxiv: [ak-courts.info/pub23](#)

Yog tias koj muaj lus nug lossis yog tias koj xav tau tus txhais lus, nug lub xam hauv koj lus nroog rau kev pab.

Daim ntawv tiv thaiv ntawm tus tsev neeg tsim txom yog dabtsi?

Daim ntawv tiv thaiv yog ib daim ntawv uas tus xam kos npe rau thiab khoo kom koj ua lossis tsis txhob ua tej yam dabtsi. Piv txwv tias, feem ntau cov ntawv tiv thaiv hais kom ib tug neeg nyob deb ntawm ib tus neeg twg thiab tsis txhob tiv tauj lawv.

Txoj kev thov rau daim ntawv tiv thaiv **tsis yog** ib yam nkaus li ib tug neeg qhia txog ib yam kev txhaum plaub rau tub ceev xwm. Cov ntawv tiv thaiv yog cov roob plaub neeg foob neeg.

Tej zaum koj yuav muaj ib lub rooj plaub txhaum cai vim tib qho teeb meem uas daim ntawv tiv thaiv ntawm no yog rau thiab. Yog tias koj lub rooj plaub txhaum cai muaj cov lus khoo tias "tsis pub tiv tauj", koj yuav tsum ua raws li **ob daim** tau hais hauv daim ntawv khoo txhaum cai thiab daim ntawv khoo tiv thaiv neeg sib foob neeg. Yog tias ib daim ntawv khoo nruj tshaj lwm daim, ua raws li daim ntawv khoo nruj tshaj hais. **Tsis txhob tiv tauj tus neeg ntawd mus txog rau thaum tsis muaj cov ntawv khoo lawm xwb.**

Kuv yuav tsum paub cov lus dabtsi?

Tus Neeg Thov. Tus neeg uas thov lub xam rau daim ntawv tiv thaiv. Tus niam txiv lossis tus neeg muaj npe saib xyuas raws cai los sawv cev thov tau rau ib tug menyuam uas tsis tau muaj hnuv nyoog. Tus niam txiv lossis tus neeg muaj npe saib xyuas raws cai los sawv cev thov tau rau ib tug neeg laus uas xaim oob qhab.

Tus Neeg Teb. Tus neeg uas tus neeg thov kom pab tiv thaiv lawv ntawm tus neeg ntawd. Yog tias koj txais daim ntawv tiv thaiv, ces koj yog tus neeg teb.

Daim Ntawv Thov. Daim ntawv uas tus neeg thov tau muab tso nroog lub xam los nug rau daim ntawv tiv thaiv. Nws sau tias vim li cas tus neeg thov ntseeg tias lawv yuav tsum tau daim ntawv tiv thaiv.

Nws muaj puas tsawg hom ntawm cov ntawv tiv thaiv ntawm tus tsev neeg tsim txom?

Daim Ntawv Tiv Thaiv Rau Ib Ntus (kuj muaj lwm lub npe hu tias daim tiv thaiv "ib sab") kav ntev mus txog li 20 hnuv. Tus xam kuj ntxiv tau 20 hnuv los tau yog tias (1) koj tsis tau txais ib daim luam ntawm daim ntawv khoov thawj 20 hnuv, thiab cov tub ceev xwm yuav tsum tau sijhawm ntau zog los muab rau koj; lossis (2) koj pom zoo ntxiv sijhawm; lossis (3) tus xam muaj ib lub ntsiab zoo los ntxiv sijhawm tom qab nws hnouv koj thiab tus neeg thov cov lus tag. Tus xam mam li txiav txim rau daim ntawv khoov raws li tus neeg thov sau rau hauv daim ntawv thov thiab raws li tus neeg thov cov lus tim khawv nws tau hais thaum hais lub rooj lus, yog tias yeej muaj ib lub rooj lus.

Daim Ntawv Tiv Thaiv Mus Ntev kav mus txog ib xyoos. Tus xam tsuas pom zoo tau rau daim ntawv khoov tom qab hais lub rooj lus tag. Koj yuav tsum txais daim ntawv qhia txog lub rooj lus no yam tsawg kawg yog 10 hnuv ua ntej thiab muab ib lub sijhawm rau koj los hais lus tim lub rooj lus thiab qhia koj sab rau tus xam. Yog tias koj tsis mus rau lub rooj lus, tus xam pom zoo tau rau daim ntawv khoov txawm tias nws tsis hnouv koj sab. Cov tub ceev xwm muaj lub luag haujlwm los qhia rau koj txog lub rooj lus.

Ob Daim Ntawv Tiv Thaiv Rau Ib Ntus thiab Mus Ntev. Yog tias tus neeg thov nug rau ob daim ntawv tiv thaiv, tus xam yuav saib daim ntawv thov tib hnuv uas lawv tau thov thiab txiav txim seb nws puas pom zoo lossis tsis pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus. Yog tias tus xam pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus, lub xam mam li teem sijhawm los hais ib lub rooj lus li ntawm 2-3 vasthiv los txiav txim seb nws puas pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev (saib cov kab lus saum toj). Yog tias tus xam tsis pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus, tej zaum lub xam yuav teem lossis tsis teem los hais ib lub rooj lus.

LUS CIM TSEG: Nws kuj muaj ib daim ntawv khoov uas hu tias **Daim Ntawv Tiv Thaiv Xwm Txheej Ceev** uas kav ntev li 72 teev. Cov tus ceev xwm tsuas yog cov uas ua ntawv thov rau xwb thiab nws nyob ntawm tej yam uas tus neeg thov qhia rau tub ceev xwm. Tus neeg thov lossis cov tub ceev xwm yuav thov tsis tau kom daim ntawv tiv thaiv xwm txheej ceev ntev tshaj 72 teev. Koj tsis thas ua dabtsi los teb daim ntawv tiv thaiv xwm txheej ceev tiamsis koj yuav tau ua raws li nws hais. Daim ntawv khoov no tsis tshua muaj pes tsawg thiab peb yuav tsis tham ntxiv hauv daim ntawv no lawm.

Tus neeg thov yuav tsum muaj pov thawj dabtsi kom txais daim ntawv tiv thaiv?

Nws muaj ob yam ntawm "tsev neeg tsim txom" uas tus neeg thov yuav tsum ua rau peb pom:

1. Tus neeg thov yuav tsum muaj ib txoj kev **txheeb ze** rau koj. Cov kev txheeb ze no yog hu tias "cov neeg ib tse" raws cai, tiamsis koj tsis thas nyob ua ke kom tsim nyog. Peb muaj daim ntawv teev tseg txog cov kev sib txheeb no hauv nplooj 6 ntawm daim ntawv no.
2. Koj ua ib yam **kev txhaum plaub** raug tus neeg thov. Tsuas muaj tej co kev txhaum plaub (hu tias "cov kev txhaum plaub tsev neeg tsim txom" raws li txoj cai) thiaj tsim nyog los txais daim ntawv tiv thaiv ntawm tus tsev neeg tsim txom. Tus neeg thov tsis thas hais kiag tias qhov kev txhaum plaub yog dabtsi. Tus xam mam li txiav txim seb puas muaj ib yam kev txhaum plaub twg raws li tej yam tus neeg thov tau qhia tias tshwm sim. Peb muaj daim ntawv teev tseg txog cov kev txhaum plaub ntawm tsev neeg tsim txom tom kawg nkaus hauv daim ntawv no.

Ua li cas kuv thiaj li paub tias ib tug neeg tau ua daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus lossis nug rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev los khoo kuv?

Yog tias lub xam pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv mus rau ib ntus, cov tub ceev xwm (cov tub ceev xwm hauv koj lub nroog, cov tub ceev xwm rau lub xeev, VPSO, tej yam xws li ntawd) mam li muab ib daim luam rau koj thiab mam li piav rau koj. Qhov no hu tias "xa ntawv tuaj cuag koj." Nyeem thiab ua raws li txhua yam hauv daim ntawv khoo hais. Yog tias koj tsis ua raws li daim ntawv khoo, tej zaum koj yuav raug ntes thiab foob tias koj txhaum plaub.

Yog tias lub xam teem sijhawm tuaj hais lub rooj lus thov rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev, cov tub ceev xwm yuav tsum muab rau koj:

- ib daim luam ntawm daim ntawv thov uas tus neeg thov tau ua. Qhov no yuav pab koj nkag siab tias tus neeg thov tau hais tias dabtsi tshwm sim, li ntawd koj thiaj li npaj tau rau lub rooj lus thov rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev.
- ib daim ntawv qhia nrog lub hnuv tim, lub sijhawm, thiab qhov chaw rau lub rooj lus sib hais hauv xam tom ntej. Tej thaum daim ntawv qhia no yuav nyob rau hauv daim ntawv tiv thaiv, thiab tej thaum nws yuav nyob nws ib daim ntawv txawv. Lub rooj lus yog koj lub sijhawm los qhia tus xam txog koj sab. Yog tias koj txais daim ntawv qhia thiab koj tsis mus rau lub rooj lus, tus xam mam li txiav txim seb nws puas pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv txawm tias nws tsis hnov koj sab. Yog tias koj txais daim ntawv qhia tsawg tshaj 10 hnuv ua ntej lub rooj lus, koj nug tau lub xam kom lawv ncuab lub rooj lus rau lwm lub sijhawm los muab sijhawm rau koj npaj.

Yog koj paub txog daim ntawv tiv thaiv lossis lub rooj lus sib hais hauv xam los ntawm lwm txog kev uas tsis yog cov tub ceev xwm xa daim ntawv tuaj rau koj, hu rau cov tub ceev xwm hauv koj lub nroog los txais ib daim luam ntawm daim ntawv khoo. Koj kuj hu tau rau lub xam uas pom zoo rau daim ntawv khoo rau tej yam lus qhia ntiv. Txawm tias lawv tseem tsis tau txais daim ntawv khoo, nws yog ib lub tswv yim zoo kom tsis txhob tiv tauj tus neeg thov.

Kuv raug txim txhaum cai puas tau yog tias ib tug neeg thov rau daim ntawv tiv thaiv los foob kuv?

Daim ntawv tiv thaiv neeg foob neeg tsis yog ib lub rooj plaub txhaum cai. Tus xam hauv koj lub rooj plaub tiv thaiv xa tsis tau koj mus kaw nkuaj lossis khoo kom koj them tus nqi nplua. Tiamsis mas, tej zaum koj yuav raug txim txhaum cai tau yog tias

- cov tub ceev xwm lossis tsoom fwm tus kws lij choj foob ua ntawv qhib rooj plaub txhaum cai los foob koj tau rau qhov teeb meem uas nyob hauv daim ntawv tiv thaiv, thiab yeej pom tiag tias koj txhaum cai. Koj yuav txais ib daim ntawv qhia txawv yog tias koj raug foob txhaum cai. Koj nyom xub cov ntawd los tau tib yam nkaus li lwm cov kev txhaum cai thiab.
- koj tsis ua raws li daim ntawv tiv thaiv. Tej zaum koj yuav raug foob tias koj txhaum cai "txhaum daim ntawv tiv thaiv." Yog pom tias koj yeej txhaum tiag, txoj kev txhaum cai no muaj lub txim siab kawg nkaus los raug kaw nkuaj ib xyoos thiab tus nqi nplua siab kawg nkaus yog \$25,000.

Tseem ceeb: Koj kuj raug foob tau tias koj txhaum daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus, txawm tias tus neeg thov tsis muaj pov thawj txaus tias qhov teeb meem tshwm sim thaum neb mus hais lub rooj lus thov rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev. Piv txwv tias, lub xam pom zoo rau tus neeg thov los tau daim ntawv tiv thaiv mus ib ntus los khoo koj. Koj ua txhaum daim ntawv khoo thiab raug foob tias koj ua txhaum daim ntawv tiv thaiv. Koj mus koom lub rooj lus thov rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev thiab koj qhia koj sab rau tus xam. Tus xam tsis pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev. Koj tseem raug pom tias koj txhaum daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus thaum nws tseem ua haujlwm khoo koj.

Yuav ua li cas yog tias kuv muaj menyuam?

Yog tias koj muaj menyuam nrog tus neeg thov. Tej zaum daim ntawv tiv thaiv kuj muaj cov lus khoo uas qhia txog cov sijhawm neb sib faib menyuam, cov sijhawm mus saib cov menyuam nrog ib tug neeg zov saib xyuas lossis cov chaw sib hloov menyuam, lossis nyiaj yug menyuam.

Yog tias koj muaj lwm lub rooj plaub txog kev sib faib menyuam, kev sib nrauj, kev xaus, lossis lwm cov rooj plaub neeg foob neeg hais txog menyuam, tej zaum cov lus khoo hauv koj daim ntawv tiv thaiv yuav txawv cov lus khoo nyob rau hauv lwm cov rooj plaub uas koj muaj. Koj yuav tsum ua raws li cov lus khoo hais uas nyob hauv koj lub rooj plaub rau daim ntawv tiv thaiv. Lawv **tswj tagnrho** lwm cov lus khoo hauv cov rooj plaub txog kev sib faib menyuam, kev sib nrauj, kev xaus, lossis lwm cov rooj plaub neeg foob neeg.

Yog tias tus xam pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev, tus xam hauv koj rooj plaub hais txog kev sib faib menyuam, kev sib nrauj, kev xaus, lossis lwm yam rooj plaub neeg foob neeg yuav hais kom muaj neeg zov saib xyuas thaum koj mus ntsib koj cov menyuam. Tus xam mam qhia koj tias yuav ua li cas koj thiaj li mus saib tau cov menyuam uas tsis thas muaj ib tug neeg zov saib xyuas. Feem ntau koj yuav tau mus koom nrog ib qho kev pab cuam.

Yog tias koj muaj menyuam nrog lwm tus neeg. Raws li Alaska txoj cai, yog tias koj muaj ib daim ntawv tiv thaiv mus ntev uas raug pom zoo khoo koj, koj yuav tsis muaj cai tau cov menyuam nrog koj nyob lossis mus saib cov menyuam uas tsis thas muaj ib tug neeg zov saib xyuas, txawm tias tus neeg thov tsis yog leej niam leej txiv lossis muaj npe raws cai saib xyuas cov menyuam ntawd. Yog tias qhov no tshwm sim, tus xam hauv lwm lub rooj plaub txog koj cov menyuam mam li piav seb koj yuav tsum ua li cas kom txoj kev tswj no tsum. Feem ntau koj yuav tau mus koom nrog ib qho kev pab cuam.

Dabtsi yuav tshwm sim rau kuv cov khoom lossis cov khoom kuv koom nrog tus neeg thov?

Tej zaum daim ntawv tiv thaiv yuav pub tus neeg thov tau neb lub tsev, cov tsiaj, cov tsheb, thiab lwm yam khoom uas neb ob leeg li mus rau ib ntus. Daim ntawv tiv thaiv muaj qhov tshooj uas hu tias "Cov Lus Khoo kom Pab". Hauv tshooj no, tej zaum tus xam yuav khoo kom cov tub ceev xwm los

- pab tus neeg thov mus muab lawv cov khoom uas nyob hauv daim ntawv tiv thaiv. Koj yuav tsum muab cov ntawd rau tus neeg thov txog txij daim ntawv tiv thaiv tsum lossis raug hloov. Txawm tias leej twg yog tus tswv los xij.
- pab koj mus muab koj cov khoom tawm ntawm lub tsev uas neb koom. Nws zoo dua los tiv tauj cov tub ceev xwm rau kev pab thaum nruab hnuv, thaum cov tub ceev xwm tsis khwv heev. Koj tsuas tau li 15 feeb xwb, li ntawd xav txog cov khoom koj yuav tsum tau uas tseem ceeb tshaj ua ntej koj mus. Yog tias tus neeg thov nyob ntawd thiab, tsis txhob nrog lawv tham. Yog tias koj muaj lus nug, nug tus tub ceev xwm. Tus tub ceev xwm yuav tsis pub koj nqa yam khoom uas tus neeg thov tsis pub koj nqa.

Yog tias tus xam tsis tau thov kom cov tub ceev xwm pab koj mus nqa koj cov khoom (lossis koj yuav tsum rov qab mus zaum tib ob), koj thov tau kom tus xam ntxiv qhov ntawd rau daim ntawv khoo. Saib lo lus nug hauv qab tias koj yuav ua li cas kom hloov tau daim ntawv khoo.

Yuav ua li cas kuv thiaj li qhia tau rau lub xam tias kuv tsis pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv?

Yog tias muaj ib daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus (20-hnub) khoov koj, koj muaj ob yam los xaiv:

1. Nug kom lawv hloov lossis tsum daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus. Saib lo lus nug tom ntej.
2. Yog tias lawv teem ib lub sijhawm hais lub rooj lus thov rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev, ua raws li cov lus qhia hauv daim ntawv tiv thaiv rau ib ntus txog txij lub rooj lus, ces koj mam li qhia koj sab rau tus xam thaum koj mus hais lub rooj lus thov rau daim ntawv tiv thaiv mus ntev.

Yog tias muaj ib daim ntawv tiv thaiv mus ntev (ib-xyoos) khoov koj, koj nug kom lawv hloov lossis tsum daim ntawv tiv thaiv mus ntev los tau. Saib lo lus nug tom ntej.

Yuav ua li cas kuv thiaj li nug tau kom lub xam hloov lossis tsum daim ntawv tiv thaiv?

Tom qab tus xam pom zoo rau daim ntawv tiv thaiv, koj nug tau kom tus xam

- hloov (kho) daim ntawv khoov. Qhov no txhais tias daim ntawv khoov yuav nyob twj ywm, tiamsis koj xav hloov tej co lus hauv daim ntawv khoov. Piv txwv tias, koj xav tau lub sijhawm txawv mus saib cov menyuam losiss yuav tsum tham mentsis nrog tus neeg thov txog tej yam nyiaj txiag. Siv daim ntawv uas sau tias *Thov Hloov Daim Ntawv Tiv Thaiv* (daim ntawv [DV-131](#) lossis [DV-131M](#)).
- los tsum (tshem) daim ntawv khoov. Qhov no txhais tias daim ntawv khoov yuav ploj mus. Yog tias tus neeg thov tsis pom zoo rau qhov no, koj yuav tus muab pov thawj tias dabtsi loj yeej hloov lawm txij thaum tus xam pom zoo rau daim ntawv khoov. Lub xam yuav tsis rov hais lub rooj lus qub. Siv daim ntawv uas sau tias *Thov Tshem Daim Ntawv Tiv Thaiv* (daim ntawv [DV-133](#) lossis [DV-133M](#)).

Peb muaj cov ntawv luam tawm nyob rau tim lub chav haujlwm rau lub xam cov neeg tuav ntawv (court clerk's office), thiab peb muaj nyob rau hauv online ntawm ak-courts.info/dvforms.

Yog tias koj nug kom hloov lossis tsum daim ntawv tiv thaiv mus rau ib ntus, feem ntau lub xav yuav teem ib lub rooj lus ua ntej 72 teev. Yog tias koj nug kom hloov lossis tsum daim ntawv tiv thaiv mus ntev, feem ntau lub xam yuav teem ib lub rooj lus li ntawm 2-4 vasthiv. Koj yuav tsum mus rau lub rooj lus lossis qhov koj thov rau yuav raug tsis pom zoo.

Saib xyuas kom tej yam uas tiv tauj koj (tswj xeeb tshaj yog koj cov xovtooj thiab cov email) thwj li ntawd lub xam thiaj li xa tau daim ntawv qhia txog lub rooj lus tuaj rau koj. Yog tias koj xav kom tej yam uas tiv tauj tau rau koj raug txwv tsis pub qhia tawm rau tus neeg thov, nug lub xam cov neeg tuav ntawv seb koj yuav ua li cas.

Tseem Ceeb: Ib sij ua raws li daim ntawv tiv thaiv hais txuas ntxiv mus txog txij tus xam sau ntawv hloov lossis tsum. Yog tias daim ntawv khoov hloov lossis tsum, nws **tsis** hloov cov lus khoov hauv cov rooj plaub txhaum cai vim tib qho teeb meem no. Ib yam nkaus, yog tias lub rooj plaub txhaum cai raug muab lawb lossis cov lus khoov txwv tsis pub tiv tauj hauv lub rooj plaub txhaum cai raug muab hloov, nws yuav **tsis** hloov daim ntawv tiv thaiv neeg foob neeg. Txawm tias ib daim ntawv khoov hloov lossis tsum, koj yuav tsum ua raws li lwm daim ntawv khoov hais. **Tsis txhob tiv tauj tus neeg ntawd mus txog rau thaum tsis muaj cov ntawv khoov lawm xwb.**

Puas muaj tsoom fwm tebchaws cov cai uas kuv yuav tsum paub txog?

Raws li 18 USC § 922(g)(8), koj yuav tsum tsis txhob muaj npe ua tswv lossis muaj ib rab phom yog tias koj muaj daim ntawv tiv thaiv mus ntev uas tus xam pom zoo los khoo koj. Tej zaum txoj cai no yuav raug lossis tsis raug rau koj lub rooj plaub, nyob ntawm seb koj txheeb li cas rau tus neeg thov thiab tej yam tus xam txiav txim los sau rau hauv daim ntawv tiv thaiv. Txoj cai no **tsis yog** rau cov ntawv tiv thaiv xwm txheej ceev lossis mus rau ib ntus.

COV KEV TXHAUM PLAUB HAIS TXOG COV KEV TSIM TXOM LOS NTAWM TUS TSEV NEEG

Kom nws tsim nyog yog kev txhaum plaub ntawm tus tsev neeg tsim txom:

- Lawv yuav tsum ua kiag qhov kev txhaum plaub raug rau koj lossis sim ua; thiab
- Ib tug neeg nyob hauv ib tse ua tej yam kev txhaum plaub raug rau lwm tus neeg nyob hauv ib tse; thiab
- Txoj kev txhaum plaub yuav tsum yog ib yam kev txhaum plaub uas nyob hauv Alaska cov cai tswj, lossis txhaum lwm txoj cai uas zoo li lwm lub nroog lossis lwm lub xeev cov cai.

"Cov neeg ib tse" raws li Alaska tau txhais hauv cov cai tswj txoj kev tsim txom los ntawm tus tsev neeg:

- (1) Cov neeg laus lossis cov menyuam tsis tau muaj hnuv nyoog uas yog ib qho lossis ntau tshaj cov ntawm no:
  - tus txij nkawm tamsim no lossis yav tas los
  - nyob ua ke lossis tau nyob ua ke yav tas los
  - sib tham ua hluas nkauj hluas nraug lossis sib deev pw ua ke (lossis yeej yog yav tas los)
  - txheeb ze raws ntshav lossis txais tus menyuam los ua yus tus mus txog "plaub tiam txheeb ze"
  - txheeb ze lossis txheeb ze los ntawm tus qub txij nkawm
  - muaj ib tug menyuam ua ke
- (2) Cov menyuam tsis tau muaj hnuv nyoog ntawm tus neeg uas txheeb ze raws li tau hais hauv tshooj (1).

Cov kev txhaum plaub uas tsim nyog los tau daim ntawv tiv thaiv ntawm tus tsev neeg tsim txom:

Kev raug mob yog thaum ib tug neeg ua raug lwm tus neeg ib ce, lossis yog thaum ib tug neeg hawv tias yuav ua raug lwm tus neeg thiab yeej ua tau li qhov nws hawv. Yog tias nws hawv, tej zaum koj kuj txais tau daim ntawv tiv thaiv txawm tias tus neeg teb tsis tau ua raug mob kiag rau koj ib ce.

Kev Hlawv Tsis Raws Cai lossis Kev Tsis Xyuam Xim Hlawv yog thaum ib tug neeg ua puas tsuaj rau lwm tus neeg vaj tse thaum nws pib hluav taws kub lossis siv dabtsi tawg hluav taws kub. Nws kuj yog kev txhaum cai hlawv koj li vaj tse lossis khoom nrog hluav taws lossis khoom tawg hluav taws yog tias nws phom sij raug tau rau lwm tus neeg mob loj heev.

Kev Tsoo Nkag Mus Tsis Raws Cai yog thaum ib tug neeg nkag mus lossis nyob hauv ib lub tsev tsis raws cai los npaj ua ib yam dabtsi txhaum cai hauv lub chaw ntawd.

Kev txhob txwm ua puas tsuaj tsis raws cai yog thaum ib tug neeg txhob txwm ua lwm tus neeg cov khoom cov vaj tse puas tsuaj. Kev txhaum cai txhob txwm ua puas tsuaj yeej tseem txhaum yog tias tus neeg tsoo tej yam khoom nws koom nrog lwm tus neeg puas tsuaj.

Kev nkag mus tsis raws cai yog thaum ib tug neeg tsis muaj cai nkag mus lossis nyob rau ntawm ib thaj av, hauv ib lub tsev, lossis ib lub tsheb twg.

Kev ua phem rau tsiaj tsis raws cai yog thaum ib tug neeg txhob txwm tua lossis ua raug mob rau ib tug tsiaj uas yog tus tsiaj uas neeg yug, nrog lub hom phiaj los ua kom lawv ntshai, hawv, lossis tsim txom lwm tus neeg.

Kev cuam tshuam nyiaj coj menyuam yog thaum ib tug tsev neeg coj thiab khaws tus menyuam yam tsis muaj cai ua, **thiab** tus neeg txhob txwm tsis pub tus menyuam rov qab mus rau tus neeg muaj npe raws cai saib xyuas mus rau ib lub sijhawm ntev. Ib qho piv txwv yog thaum ib tug niam txiv coj tus menyuam khiav tawm lub xeev kom tus menyuam nyob deb ntawm lwm tus niam txiv mus rau ib lub sijhawm ntev, uas tsis muaj cai ua li ntawd. Nws **tsis yog** kev cuam tshuam nyiaj coj menyuam thaum ib tug niam txiv tsis xa tus menyuam rov qab mus raws li lub sijhawm pom zoo.

Kev txeeb thiab yuam yog cov kev txhaum plaub uas hu tias "kev yuam tsis raws cai." Qhov no yog thaum ib tug neeg tsim lossis hawv tias yuav ua raug mob lossis lwm yam kev raug rau lwm tus neeg cov khoom cov vaj tse, lossis yuam lwm tus neeg ua ib yam dabtsi uas lawv tsis xav ua. Ib qho piv txwv yog thaum ib tug neeg hawv tias lawv yuav tso dabtsi txaj muag txog koj rau saum istawsnev yog tias koj tsis muaj nyiaj rau lawv.

Kev ua phem tsis raws cai yog thaum ib tug neeg, nrog lub hom phiaj los ua phem lossis ua kom meem txom rau lwm tus neeg:

- hu xovtooj tuaj thiab tsis kam khwb, li ntawd lwm tus neeg hu tawm tsis tau lossis txais tsis tau tsab xovtooj; lossis
- ib sij hu xovtooj tuaj rau cov sijhawm uas tab kaum neeg; lossis
- hu lossis sau ntawv tuaj rau hauv cov khoom siv fais fab yam tsis qhia tias nws yog leej twg, lossis sau tej yam xuaj, lossis hawv tias yuav raug mob rau lawv ib ce lossis yuav ua tej yam kev tsis raws cai txog kev sib deev; lossis
- luam tawm lossis xa tawm cov duab thaj, cov duab kos, lossis cov yees duab uas pom lwm tus neeg cov chaw mos, qhov quav, lossis pojniam lub mis, lossis pom lwm tus neeg ua tej yam txog kev sib deev.

Kev txom nyiaj neeg tsis raws cai yog thaum ib tug neeg khoob cheem lwm tus neeg tsis pub lawv mus. Feem ntau, qhov no txhais tias tus neeg yuav npaj ua tej yam kev txhaum plaub raug mob los sis quab yuam deev tsis raws cai rau lwm tus neeg, ua rau qhov muaj feem raug mob loj heev rau lwm tus neeg, lossis zais lwm tus neeg kom qhov muaj feem nrhiav tau lwm tus neeg qis heev.

Kev tsis xyuam xim raug mob yog thaum ib tug neeg ua ib yam dabtsi uas tau **raug mob loj heev** rau lwm tus neeg. Ib qho piv txwv yog thaum koj tsav tsheb ntawm txoj kev loj thiab tus neeg zaum hauv tsheb tsuab nkaus rub koj lub kauj, ua kom koj tsav tawm ntawm txoj kev thiab txhob txwm ua kom tsheb sib tsoo loj heev.

Kev quab yuam nyiaj tsis raws cai yog thaum ib tug neeg siv lawv lub zog, lossis hawv ua phem, lossis nyiaj nyiaj lossis khoom ntawm lwm tus neeg. Qhov nyiaj lossis qhov khoom yuav tsum nyob kiag ntawm lwm tus neeg ntawd ib ce lossis nyob ze thaum lawv siv lawv lub zog lossis hawv.

Cov kev txhaum plaub txog kev siv deev yog tagnrho cov kev quab yuam deev, tej yam kev sib deev tsis raws cai rau ib tug menyuam uas tsis tau muaj hnuv nyoog, tej yam kev sib deev nrog ib tug txheeb ze, thiab kev liab qab rau neeg pom. Ib tug yeej tseem txhaum tau rau cov kev quab yuam deev txawm tias ob tog yeej sib yuav. Cov kev txhaum plaub thaj lossis yees duab sib deev nrog cov menyuam tsis tau muaj hnuv nyoog kuj raug suav nrog rau hauv thiab, tiamsis feem ntau lwm cov kev txhaum plaub hais txog txoj kev thaj duab lossis yees duab sib deev tsis yog.

Kev mus soj ntsuam yog thaum ib tug neeg ib sij tiv tauj lwm tus neeg yam tsis tau cai, **thiab** tej yam kev tiv tauj uas nws tau ua rau lwm tus neeg ntshai tias lawv yuav raub mob lossis tag ib sim neej.

Hawv ua phem rau tej qho chaw yog thaum ib tug neeg hawv tias nws yuav ua ib yam dabtsi raug lwm tus neeg txoj sia uas ua rau tus neeg ntawd ntshai raug mob. Ib qho piv txwv yog thaum lawv hu tuaj rau koj hauv xovtooj thiab hawv tias lawv yuav tua koj thaum koj tawm ntawm koj lub tsev. Nws kuj yog ib yam kev txhaum plaub thiab yog tias qhov koj hawv tau ua rau neeg khiav tawm tsev lossis tej yam xws li ntawd uas ua teeb meem loj tab kaum ib pab pawg neeg.

Txhaum daim ntawv tiv thaiv yog thaum ib tug neeg ua ib yam dabtsi uas raug txwv ntawm daim ntawv tiv thaiv kev tsim txom los ntawm tus tsev neeg, kev mus soj ntsuam, lossis kev quab yuam deev.